

Portald'Història

**3. L'EVOLUCIÓ POLÍTICA I LES
OPOSICIONS AL RÈGIM DURANT ELS
ANYS 60.**

LA DICTADURA FRANQUISTA II: els anys 60 i 70

L'augment de la conflictivitat social a Espanya

Durant la dècada dels anys 60 es va produir un important augment de la conflictivitat social a l'Espanya franquista.

Gran onada de protestes obreres i vagues, a partir de 1962, a les conques mineres de Lleó i Astúries, a la siderúrgia basca i al cinturó industrial de Barcelona.

D'aquest moviment van néixer les primeres "comissions obreres", molt vinculades al PCE i a les entitats cristianes obreres com la JOC i l'HOAC. CC.OO es va convertir en un sindicat unitari el 1962.

Els continus i creixents conflictes laborals i universitaris van fer que el Govern hagués de declarar "l'estat d'excepció" en diverses ocasions des de finals dels anys 50 i durant la dècada dels 60, endurant la censura i les mesures policials repressives.

EL CONSEJO DE MINISTROS DE AYER

SE LEVANTA EL ESTADO DE EXCEPCION EN TODO EL TERRITORIO NACIONAL

La medida, adoptada por la desaparición de los brotes subversivos, lleva consigo la supresión de la previa censura de Prensa

EL DECRETO-LEY, QUE HOY SERA FIRMADO POR EL CAUDILLO
ENTRARA EN VIGOR

«El Gobierno siempre procederá, si fuese necesario, ante cualquier nuevo intento de...»

ARRIBA

El Gobierno usará del rigor de la ley contra quienes directa o indirectamente perturban el orden, la paz y la unidad. Se suspende la vigencia de los artículos 14 y 18 del Fuero de los Españoles, relativos a la detención y el confinamiento.

NOTA DEL GOBIERNO

El Gobierno ha tomado las medidas que del orden, paz y la unidad de España. Se suspende la vigencia de los artículos 14 y 18 del Fuero de los Españoles, relativos a la detención y el confinamiento.

Persiste la ligera mejoría en el estado de Miguel Alvarez

EN LA MADRIDANA DE HOY: EL CAUDILLO FIRMÓ PERSEVERA SU MAYOR OPTIMISMO

Que página sea

QUE HACER CON LOS EXCEDENTES

Por Fernando DE MUEL

MADRID

MURILLO, GARCÍA DE LA VILLA, S. A.
BOULEVARD PLAZA DE SAN JUAN, 17 - 28014 - MADRID - TEL. 501.11.11 - FAX 501.11.11

Durante tres meses quedan suspendidos los artículos 12, 14, 15, 16 y 18 del Fuero de los Españoles

ESTADO DE EXCEPCION EN TODA ESPAÑA

DESDE HOY, CENSURA DE PRENSA E IMPRENTA

El Consejo de Ministros acordó ayer el Gobierno... (text partially obscured)

TEXTO DEL DECRETO-LEY

El Consejo de Ministros acordó ayer el Gobierno... (text partially obscured)

L'augment de la conflictivitat social a Catalunya

També a Catalunya va haver un fort augment de la conflictivitat política i social, protagonitzada per Comissions Obreres (1964), el Sindicat Democràtic d'Estudiants (1966), i una gran diversitat de moviments veïnals, cristians, nacionalistes ...
Es van produir alguns precedents de forta càrrega simbòlica ...

EL "CAS GALINSOGA"
juny 1959 – febrer 1960

ELS "FETS DEL PALAU"
maig de 1960

GRAN MANIFESTACIO DE CLAXONS

El Senyor ? Galinsoga («**todos los catalanes son una mierda**») ha estat confirmat en el seu càrrec de director de La Vanguardia, prèvia informació del Sr. Gual Villalbí (!).

Continuant per tant la campanya de protesta (30.000 baixes) a la sortida del camp del BARÇA, el diumenge dia 7 de febrer a la tarde

GRAN CONCERT DE CLAXONS

QUE HI PARTICIPIN TOTA MENA DE VEHICLES;

Convidem a participar-hi a totes les autoritats a excepció, s'enten, del Sr. Gual Villalbí.

FEU - HO CÓRRER

Fulletó clandestí distribuït per Barcelona en la campanya contra Galinsoga i el diari *La Vanguardia*.

Els "Fets del Palau" de 1960

Concert al **Palau de la Música**, a Barcelona, el 19 de maig de 1960, en homenatge al poeta **Joan Maragall**. Prohibició de la cançó "El cant de la senyera" del repertori.

"FETS DEL PALAU"

Detenció d'elements destacats de l'antifranquisme, entre ells **Jordi Pujol i Solel** (d'un grup cristià). Consell de guerra i condemna a 7 anys de presó (en va complir 2).

I

US PRESENTEM EL GENERAL FRANCO

*Sr. Gullisoga: Olya avogada, ni general, si me fa permitre, diré Sr. Excelencia pronto a Barcelona!
General Franco: Firo espore, si en l'arxivimera far copediboes me fa permiten.*
(De la intervenció concedida pel general Franco a Sr. Gullisoga i publicada a "La Vanguardia" el 1 d'octubre 1959)

El general Franco vol venir a Barcelona. Segons sembla s'hi espera uns quants dies. Com sigui que ho hem de conèixer amb ell, val la pena de saber qui és. Després de 21 anys de règim franquista, aquesta presentació es fa necessària. Estem sotmesos a una pressió propagandística tan forta i tan unilateral que ja no sabem qui és el general Franco, ni què representa el seu règim.

Qui és el general Franco, l'home que ara vol venir a Barcelona, i què representa el seu règim?

EL GENERAL FRANCO REPRESENTA LA NEGACIÓ DE LA LLIBERTAT EN TOTS ELS ORDRES.

En primer lloc, **la negació de la llibertat política.** En cap nivell de la vida social hi ha llibertat. No hi ha en els municipis; tots sabem que les eleccions municipals no signifiquen absolutament res. I quan el Règim tom no poder controlar el desenvolupament als resultats —cas de Madrid i Barcelona— són suprimides. A més que en el cas "Las Cortes" no té cap valor representatiu. No té altre valor que el dels "parlamentis" de les democràcies populars comunistes. En definitiva, tot el poder radica en les mans d'un sol home, el que ara pensa venir a Barcelona, que té pel poble i per la seva aspiracions un missatge absolut i que és: **adieu, sobretot, a durar, mantenen les antigues a "Opus Dei", monàrquies i feixistes, vent d'un Martí Asteu a "Opus Dei", etc.**

No hi ha llibertat social ni sindical.

La C.N.S. és un instrument del govern, fer més que això. Les associacions obreres de tot ordre han estat suprimides, inclosa les culturals (desapareix, per exemple, de les Ateneus obrers, de les Biblioteques populars, etc.). Ningú no s'ha solat d'aquest cost del Règim a la classe treballadora. Les mateixes organitzacions obreres de signe cristià han de dur una vida microdramàtica, pràcticament clandestina: els seus homes representats han estat també perseguits i sovint empresonats. És el que ha passat a la HOAC (Hermandad Obrera de Acción Católica), amb el C.P.D. (Orientación Católica Profesional de Dependentes), amb tots els que han volgut ser conseqüents amb la seva mentalitat social i cristiana. No és menys el cas de la vege, que és un dret elemental i bàsic, sense el qual la classe obrera no té cap possibilitat de desenvolupament. El règim del general Franco és rotundament antioficial.

No hi ha llibertat intel·lectual ni cultural. La censura és absoluta, absorbent. Només en forma d'acèdit ("La Codornis") o escrit en termes que no estan a l'abast del públic es pot arribar a dir alguna cosa, molt poca cosa, que no encalci perfectament en la línia del Règim. Els intel·lectuals i els lliberts són perseguits. I no només, com pretén el Règim, els comunistes, Llatí, Estalge, Aranguren, per exemple, no tenen res de comunistes, i tot i això han estat assassinats, gairebé s'els ha tapat la boca amb microdrama. El més heu passat, quan, en un viatge a Odega i Gasset i Marañon, i no parlem de Catalunya, en la persecució

cultural constituïx un fet d'auténtic vandalisme. Per altra banda el Règim és, ideològicament, buit. És, intel·lectualment, pobre i crea pobresa intel·lectual. Té la Universitat oncolpada, totalment abandonat l'ensenyament en general, de tal manera que cada any són més els mestres nacionals que deixen la carrera, que els nous que l'arabien. El Règim sap que un poble intel·lectualment reduït i sense cap bon domini.

No hi ha llibertat religiosa. No ens referim en a la llibertat per als protestants. Ens referim a la mateixa Església Catòlica, la qual no pot actuar amb llibertat. Els seus capellans poden celebrar missa, fer processons, ensenyar al catolicisme, però no se pot posar en pràctica la doctrina social de l'Església; les organitzacions de joventut cristiana són vigilades i obligades a no moure's del camp esticament pietós, espuria i de beneficència, quan el que els Papes volen és que es preocupin també del bé comú de la societat i en sentin responsables. L'Abat de Montserrat és colunyat públicament; els bisbes que volen dir les veritats són confinats a habitats petits o lliurens (cas dels bisbes de Ceràries i de Sagorça), rutes pastorals del Cardenal Pla i Danini són silenciades per la premsa; de certs discursos del Papa se'n donen a través dels diaris versions deformades. Tampoc l'Església es lliura. És lamentable que el Règim pugui comptar en aquestes feines de tenir l'Església dominada, amb alguns bisbes que semblen fortament empalats de governador civil. El bisbe Eijo Garay, de Madrid, n'és el cas més clar. A Catalunya té dos bons detestables: l'un a Tarragona, l'altre a Lloida.

No hi ha llibertat per a res. Després de 20 anys de dictadura pot haver-hi qui trobi la natura i el clima on que vivim, com els que vivien habitualment en una atmosfera viciada no anyenar l'aire pur. Però a hi prou on troba el nas a fora per a adonar-se com a Espanya estem privats de llibertat i de respecte. I també per a veure que en els pobles on "bome es més tirant on sempre les coses no van gaire que a Espanya, això molt millor. Espanya és el país on pot donar-se el cas, com en ve donar l'any passat, que en una veu de "Manufactures Metàl·liques Madrilenes", quan la majoria d'accionistes, considerant-se estafats, van iniciar una protesta variada, el Sr. Nicolás Franco, president del Consell, els amenaçava amb fer venir la Guàrdia Civil. Amb això està tot dit i no cal insistir més.

La manca de llibertat és absoluta. I només és atenuada per l'estat de corrupció en què vivim. El general Franco, l'home que aviat vindrà a Barcelona, ha assolit com a instrument de govern la corrupció. Ha favorit la corrupció. Sap que un país podria ser fàcil de dominar, que un home compromès per fets de corrupció econòmica o administrativa és un home presoner. Per això el Règim ha fomentat la immoralitat de la vida pública i econòmica. **Com es fa en certes professions indignes, el Règim procura que tothom estigui enfangat, tothom compromès.** L'home que aviat vindrà a Barcelona, és més d'UN OPRESOR, és UN CORRUPTOR.

Catalunya, 15 d'octubre del 1960

PROTESTAS CONTRA FRANCO EN SU VISITA A BARCELONA

Detenidos varios jóvenes nacionalistas catalanes

Por ILLAS CARRERAS

Los periódicos de todo el país hablaron de grandes manifestaciones de apoyo a Francisco Franco durante la visita que éste realizó a Barcelona a mediados de mayo.

Sin embargo, la realidad fue que, si hubo manifestaciones, todas tuvieron como propósito protestar por la visita del Caudillo, que abandonó la Ciudad Condal dos días antes de lo previsto en el programa. La reacción popular no le había pasado desapercibida.

La más sonora ocurrió en el Palacio de la Música, donde se reprodujeron en presencia del dictador las protestas nacionalistas. Uno de los nacionalistas más destacados en este acto fue un joven llamado Jorge Pujol,

Jorge Pujol, encarcelado por protagonizar varias protestas.

que fue detenido junto a otros compañeros suyos y trasladado a comisaría, donde recibió malos tratos por parte de los agentes del orden.

Moviments de renovació cultural antifranquista

Naixement i consolidació a Catalunya de diversos moviments de renovació cultural, artística i pedagògica que van esdevenir potents focus de la resistència antifranquista.

ÒMNIUM CULTURAL (1961)

La "NOVA CANÇÓ" i el grups dels "SETZE JUTGES" (1961)

ASS. DE MESTRES "ROSA SENSAT" (1965)

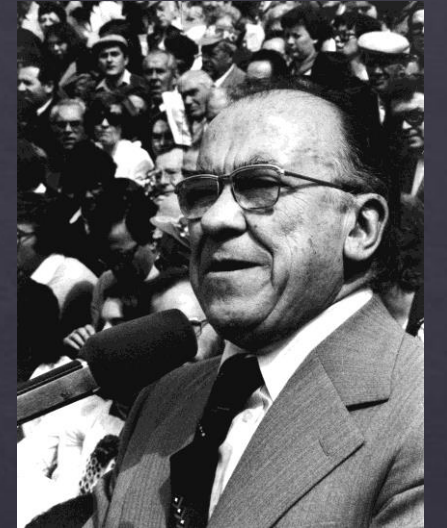
Les oposicions al règim (anys 60)

El món universitari, on predominaven els moviments democràtics (d'esquerra, nacionalistes, catòlics...) entre estudiants i professorat.

El **Partit Comunista d'Espanya (PCE)**, amb una gran influència en els moviments polítics, socials i culturals de l'oposició al règim

Aparició de **moviments cristians progressistes**, que s'allunyaven cada cop més del règim, i que criticaven el recolzament de l'Església a Franco.

Enfortiment dels **moviments reivindicatius i amb consciència nacional** a Euskadi i a Catalunya. Vinculació creixent de les reivindicacions nacionals amb la resistència antifranquista.

El 1960 el PCE va nomenar nou Secretari general a **Santiago Carrillo**, que propugnà l'abandonament de la lluita armada i l'ús de la vaga pacífica.

El naixement d'ETA

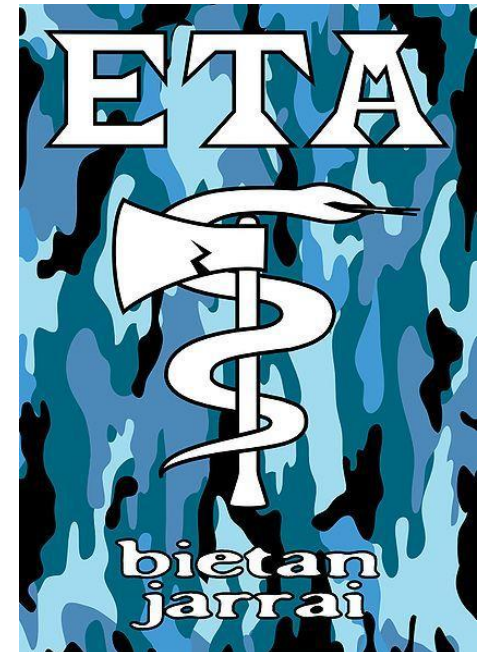
El 1958 va néixer a Euskadi l'organització **ETA (Euskadi Ta Askatasuna – País Basc i Llibertat)**, amb l'objectiu de la formació d'un Estat basc independent i socialista.

- ⇒ Ben aviat es va obrir el debat de la **LLUITA ARMADA** en el sí de l'organització.
- ⇒ El **primer acte de violència** fou el descarrilament d'un tren, el 1961, que portava militants falangistes a un acte a Sant Sebastià.
- ⇒ El **primer atemptat mortal** fou el del guàrdia civil José Pardines, a Villabona (Guipúscoa), el juny de 1968.

Portald'Història

El "Contubernio de Munich"

Celebració del IV Congrés del Moviment Europeu. Munich (5-8 de juny de 1962).

Hi van participar 118 delegats espanyols d'un ampli ventall ideològic antifranquista.

Gran campanya antieuropea i d'adhesió a Franco de la premsa espanyola. Fou el "Contubernio de Munich". Detenció, empresonament i exili de molts dels participants a la seva tornada a Espanya. Context d'una onada de vagues a les conques mineres d'Astúries i en una campanya espanyola per a l'ingrés a la CEE.

Els "TOP" i el cas Grimau

Al 1963 es va crear el **Tribunal de Orden Público** (TOP), com a eina de repressió dels delictes polítics. No fou suprimit fins al gener de 1977.

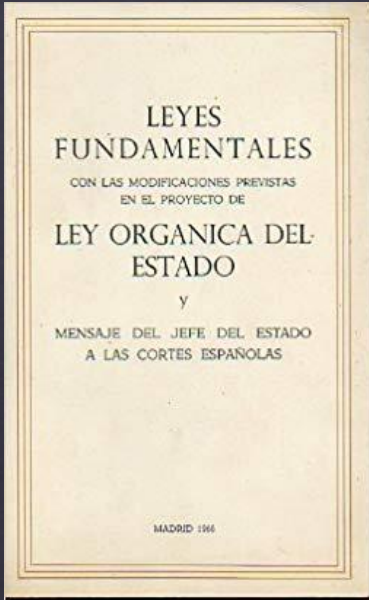
L'execució del comunista **Julián Grimau** i dos militants anarquistes va provocar una gran campanya internacional de condemna.

El **cas Grimau**. Julián Grimau, dirigent del PCE a l'interior, fou detingut i torturat a les dependències de la policia, condemnat sense cap prova i finalment afusellat a Madrid el 20 d'abril de 1963.

La Ley Orgánica del Estado (1966)

El desembre de 1966 es va aprovar per “referèndum nacional” la *Ley Orgánica del Estado*, una de les *Leyes Fundamentales* del franquisme. Es va publicar el gener de 1967.

La nova Ley Orgánica preveia:

- La separació dels càrrecs de Cap de l'Estat del Cap de Govern.
- La inviolabilitat de la figura del Cap d'Estat.
- Ampliava i de fet instituïa el “tercio familiar”.
- Contemplava les “associacions polítiques”.

REFERENDUM NACIONAL
14 DE DICIEMBRE, 1966

GARANTIA DE LA PAZ
GARANTIA DEL FUTURO

NO a la guerra,
NO a la pobreza,
NO a la injusticia,
NO al odio.

¡SI! a las Leyes de
FRANCO en el
REFERENDUM NACIONAL

Franco va permetre l'entrada del **príncep Juan Carlos de Borbón** a Espanya el 1948 per continuar els seus estudis. El seu pare, Juan de Borbón, es va mantenir a l'exili a Portugal i sempre va reivindicar els seus drets dinàstics.

Amb la ratificació a les *Cortes Españolas* al 1969, Juan Carlos va jurar lleialtat als *Principios del Movimiento Nacional* i fou proclamat oficialment hereu de la Corona d'Espanya.

L'hereu del règim: el príncep Juan Carlos de Borbón